

יביע אומר

בראשות הרב יגאל כהן שליט"א

זמני השבת

הזמנים לפי לוח "אור החיים"

יום	ת"א	חיפה	ב"ש
כניסה:	16:36	16:35	16:38
יציאה:	17:27	17:27	17:30
ר"ת:	18:03	17:59	18:03

בירושלים: לנוהגים 40 דקות 16:18

פרשת ויחי

עלון מס': 441

מאמר השבוע

מאת ראש המוסדות הרה"ג יגאל כהן שליט"א

נעס על הזולת

פי כל הזמן הוא מחפש בה את מגרעותיה, ואלו בעצמו הוא מוצא רק מעלות נכבדות. הוא מרשה לעצמו לדבר אל רעיתו בצורה שאינה מכבדת ואינו מקשיב לדעותיה כיון שהוא מבין הרבה יותר טוב. כמו כן אשה הלוקה במדה מגנה זו - בסופו של דבר תבוא לידי בזיון בלבה כלפי בעלה, וסופו של בית זה להתפרק.

שמעתי פעם בשם אחד מגדולי הדור שאמר שכל הבעיות שיש בדרנו בין בני זוג - שרשם במדת הגאונה, ואם רק היו מכניסים בלבם את מדת הענוה, השלום היה שורר בביתם.

חמדות

רעה חולה נוספת שיכולה לגרם מדת הגאונה היא חמדת האחר, דהיינו לחמד את מה שיש לזולת. ומביאה הגמרא (סוטה ד:): "אמר רבי יוחנן כל אדם שיש בו גסות הרוח לבסוף נכשל באשת איש". הוא חושב שמגיע לו הכל, והוא ראו יותר מחברו לקבל את הדבר. אם רואה אצל חברו בגד יפה, מייד הוא חומד אותו, וכך יהיה אם יש לחברו דירה נאה, תכף תפנס בלבו חמדה לדירת חברו, וכן על זה הדבר בשאר הדברים.

חסר הכנעה

רעה נוספת שגורמת מדת הגאונה היא, שאינו נכנע לפני הבורא יתברך בכל מעשיו, ולכן לפעמים אנו רואים אנשים שמזלזלים במצוות שונות, או שעוברים חלילה על עברות, אף על פי שחלק מהמצוות הם מקימים.

הסבה היא, כי הם אינם נכנעים בכל מהותם לפני הבורא יתברך, ומרגישים שבדברים מסוימים יכולים לפרק עלו מעליהם. ואם יבואו עליהם יסורים, מייד ירימו עיניהם לבורא העולם בטרוניות: "למה אתה מביא לי את הצרות הללו?" כל זה בגלל שחושבים הם שלא מגיע להם ענש כלל כי הם משלמים, ואם הם היו מנהלים את העולם, היו מנהלים טוב יותר מהבורא יתברך.

מתוך ספרו של הרב יגאל כהן.

הגאונה היא שרש כל המדות הרעות. בראש ובראשונה היא מביאה את האדם לכעס על אחרים ועל עצמו, פי הוא מצפה מכלם שיבצעו את פקדויותיו, והכל יהיה משלם. אם הדברים אינם מתנהלים כרצונו, מייד הוא כועס. ואף על עצמו הוא כועס מחמת הצפיות הגבוהות שמצפה מעצמו, ועל כל טעות שעשה מתעוררת בתוכו מדת הפעס: "איך לא הצלחתי, אני משלם וחיב להצלחתי". בנוסף לכך הוא מקנא בהצלחת אחרים שכביכול בהצלחתם הם ממעטים את הצלחתו. כל זה מפני שרצה להיות הכי טוב מכלם, וקשה לו מאד לפרגן על מעשיהם הטובים של חבריו, ופעמים שאפלו ינסה הוא לחבל בהצלחתם.

עצבות

הגאונה מביאה את האדם לידי עצבות והרגשת חסר ספוק מהחיים. הסבה לכך היא פשוטה, הוא תמיד חושב שמגיע לו יותר. ואפלו אם זכה להתחתן עם אשה יראת השם, מרגיש בלבו שיכול היה להשיג משהו טוב יותר. נולד לו בן קצת שובב - שוב הוא מאכזב, "מגיע לי בן יותר רגוע". וכמעט בכל דבר שסובב אותו בכל חיו, הוא מרגיש שאינו מספק ויכול לשקע בדקאון עמק.

פחד

הגאונה גורמת לפחד כל הזמן מכשלונות. הוא חרד מה יגידו עליו חבריו כי הוא חיב להיות משלם בעיניהם. והרבה פעמים יפחד בעל הגאונה לנסות ולעשות דברים חשובים רק משום פחד מכשלון, כמו כן הוא חושש שירד ממדרגתו בעיני החברים, ולכן כל הזמן עושה פעולות מיותרות כדי למצא חן בעיניהם. יש פעמים שהדבר גובל באסורים חמורים, כגון לשון הרע והלבנת פני חברו, ואפלו יפגע בפרנסת חברו במקום העבודה כדי למצא חן בעיני הממנים עליו.

חסר כבוד

פעמים מדת הגאונה גורמת לאדם לזלזל באשתו

- מאמר השבוע
- הנהגות מרן
- שאלות ותשובות
- דוד המלך
- לאשת ההיל
- פנינים מהפרשה
- מוסר עם סיפור
- פניני הדף היומי
- שמירת הלשון

בשעה טובה יצא לאור הספר המוכר

שער הבטחון המבאר

עם פרשנו של הרב יגאל כהן שליט"א

תוכניו מכיל 15 יחידות במסדר של 100 ש"ח ומחלקים לחברים (מחיר יחידה 15 ש"ח בלבד) ניתן לתרום ואנחנו נחלק

לפרטים 03-8000770

ניתן לתרום להפצת העלון ולהקדיש לעילוי נשמת לברכה רפואה הצלחה בטל: 03-8000770 פרטי ח-נ לתרומות: בנק מרכנתיל 17, סניף 732 חשבון 73443 ע"ש יביע אומר

שאלות ותשובות

מאת הרב יגאל כהן שליט"א

שאלה: האם מותר לשתות קפה בזמן אמירת פסוקי דזמרה?
תשובה: ראוי לימנע, אלא אם כן אינו יכול לכיין בלא זה.

[ש"ת דברי חכמים או"ח סי' כד, ואפילו באופן שמברכים על המשקה לפני הזמירות, ואף שאין בזה איסור מן הדין מ"מ אינו ראוי. וכ"כ בשו"ת ויצבור יוסף ח"ב סי' יז]

שאלה: כלים כגון כוסות שיש עליהם צורת שתי וערב [צלבל] האם מותר להשתמש בהם?

תשובה: מותר, כיון שדמות עבודה זרה שעל גבי הכלים אינה נעבדת. [ע"פ המבואר ברמ"א י"ד סי' קמא סעיף א ויש שגרסו כן אף בלשון מרן. וכן פסק בשו"ת שואל ומשיב קמא ח"ג סי' ע"א ובשו"ת לב חיים ח"ג סי' ק ובשו"ת קנין תורה ח"א סי' נד ומרן זצ"ל בשו"ת יחווה דעת ח"ג סי' סה ועוד].

שאלה: קטן שהגיע לחינוך ורוצה מאכל חלבי בתוך שש שעות לאכילת בשר האם מותר?

תשובה: נוהגים לחנך הקטנים להמתין שש שעות, אך מאחר ומעיקר הדין מותר לכן כשיש צורך אפשר להקל, ומשהגיע לגיל י"ב נכון יותר להחמיר.

[הנה הרב זכחי צדק סי' פט ס"ק יא שאע"פ שקבלנו הוראות מרן וצריך להמתין שש שעות, מכל מקום במקום צורך חולי קצת פשוט להקל. וכ"כ בבא"ח ש"ב פרשת שלח לך אות יא, ובספר יבין דעת שם סק"א ע"ש. מ"מ נהגו להחמיר כמ"ש בילקו"י סי' פט סעיף כא].

שאלה: בעל שאשנו שואלת מתי זמן כניסת שבת ורוצה לשנות ולהקדים כדי לזרזה האם מותר?

תשובה: מותר, אך יזהר שלא יקדים יותר מדאי שלא ילחץ אותה ויגרום לה צער.

[ספר אשרי האישי ח"א עמ' קצב, וכן פסק מרן הראש"ל שליט"א הנד"מ סי' רסג סעיף עח. וטעם הדבר כיון שהשקר אינו לתועלת ממון ואינו גורם להפסד ממון אינו אסור מהתורה וכדמוכח בכמה דוכתי ואכמ"ל].

שאלה: ירק גוש קטיף שהוא ללא חשש תולעים אך מקפידים להשרות הירק במי סבון קודם האכילה האם מותר לעשות כן בשבת?

תשובה: מותר, אבל בירק שאינו בגידול מיוחד אסור להשרותו בשבת.

[הן אמנת שבשו"ת זכור ליצחק הררי העלה להקל בנד"ד, ואף שאינו בדוק. וכן צידד בספר תולעת שני ח"א עמ' קטו. אולם אולם הלכה נראה להחמיר, אלא אם כן הוא גידול מיוחד, וכמ"ש בספר שמירת שבת כהלכתה עמ' סח].

הנהגות מרן

רבנו הרב עובדיה יוסף זצוק"ל

ליבני התורה

כיום יש ישיבות רבות ב"ה, וזה קוץ בעיניהם של שונאי התורה. לפני כמה שנים נתנו פרסים מטעם ארגון "אל המעיין" לכותבי חידושי תורה, ובאו כחמש אלף בני ישיבות, כולם בחורי ישיבות לומדי תורה. וביקשתי מהרב ממצור בן שמעון ע"ה, שהיה חסידא קדישא ופרישא, שיבוא להשתתף עמנו במסיבת חלוקת הפרסים. והחכם הזה היה חלש וחולה, ואמר לבנו ר' ניסים שיחי, וביקשו שיקחנו למסיבה, והבן הפציר בם שישמרו על בריאותו וימנע מלהשתתף במסיבה, אך האב אמר כיון שהבטחתי אני אקיים. והנה הרב ממצור נסע לבניי האומה, והשתתף במסיבה, וכשיצא לחוץ, אמר לבנו: כיצד רצית למנוע ממני את הזכות הגדולה להשתתף במסיבה קדושה שכזו? כן סיפר לי בנו שליט"א. תראו איזו שמחה היתה לו, זו שמחת המצוה. "יראיך יראוני וישמחו", זו שמחת התורה, לא מספיק לרקוד בשמחת התורה, אלא יש לשמוח על שהתורה מחזרת אחר אכסניה שלה, הקב"ה רואה בשמחתו שהתורה מתרבה, והקב"ה חפץ בזה ששמחים בשמחתו.

משיעורי הראשון לציון.

דוד המלך

מאת הרב אליהו עמר שליט"א

המלך דוד

השידוך משמיים

מנישואי דוד המלך ומיכל בת שאול רואים עד כמה השידוכים הם מן השמיים, שהרי מירב היתה אמורה להינשא לדוד, ומן השמיים טובבו שלא תינשא לו, כדי לתת לו את השידוך האמיתי שהיא מיכל, ולמרות כל התחבולות שפעל שאול, לא הצליח להזיז במאומה את רצון ה', ואדרבה גרם שדוד יעלה מעלה מעלה.

השדכן הערמומי

ובהקשר לכך מצאנו סיפור מדהים המגלה עד כמה בורא עולם הוא זה שמנהל את העניינים, ואף אחד לא יכול לקלקל את תוכניתו של בורא עולם, היה זה בחור צעיר בעל מידות מושחתות, שהציע לו כשידוך בחורה טובה, לאחר פגישה אחת, הבחורה הבינה עם מי יש לה עסק, והודיעה שהיא אינה מעוניינת להמשיך להיפגש אתו, הבחור שנפגע מהתשובה, החליט לנקום בה, ולהשיב לה אי נעימות תחת אי הנעימות שנגרמה לו, התוכנית שהתגבשה במוחו המעוות היתה לשמש כתפקיד ה'שדכן' עבור הבחורה, לשם כך הוא ניגש לבחור שאותו לא אהב כלל, והציע לו בחורה מוצלחת, כשלבחוריו הוא כבר הציע את שמו בפני משפחת הבחורה, והם ממש רוצים שהוא יפגש איתה, השדכן הערמומי הודיע

לבחור שכבר סודרה פגישה להיום בשעה שמונה בערב בכתובת פלונית, כשהכתובת היא בית משפחת הבחורה, שהיתה גרה בעיר מרוחקת, וכך הוא תכנן לשלוח את הבחור המסכן לנסיעה ארוכה, כשהוא בטוח שממתינה לו פגישה, ובכך לגרום מבוכה לבחור וגם לבחורה, שפתאום דופק בביתו בחור ומבקש לפגוש אותה, דבר שלא מקובל כלל במגזר שלה.

שידוך משמיים

התוכנית יצאה לפועל, הבחור התייצב בשעה היעודה בכתובת, מבלי לדעת שזהו ביתה של הבחורה, לאחר שהקיש בדלת, פתח לו בעל הבית (אביה של הבחורה) והתעניין מה רצונו? הבחור השיב לתומו שנקבעה לו פגישה בכתובת זו, ובעל הבית שאל אותו עם מי נקבעה לו הפגישה? והבחור נקב בשמה של הבחורה, בתו של בעל הבית, לבעל הבית זה היה נראה מאוד מוזר, לרגע אחד חשב לומר לבחור שזו טעות, ולשלוח אותו כלעומת שבא, אבל במחשבה שניה החליט לשאול את הבחור מי שלח אותו? כשנקב הבחור בשמו של ה'שדכן', התבהרה התמונה, ובעל הבית הבין, שהבחור רע המעללים רוצה להביך שני אנשים, את הבחור ואת הבחורה, אך מכיון שהבחור הגיע מחוץ לעיר מדרך רחוקה, הציע לו בעל הבית להיכנס ולשתות משהו, ותוך כדי כך, גלגל אתו שיחה, כשמרגע לרגע הוא מתרשם מאוד מאישיותו של

הבחור, שהוא נעים הליכות מנומס ובעל מידות טובות, כשלתפעל עלתה מחשבה במוחו של בעל הבית, הרי אין מקרה בעולם, ואם בורא עולם שלח עד לביתי בחור נחמד, אולי זה מסר משמיים לבדוק האם הוא יכול להתאים לבתי?

בעל הבית ביקש את סליחת הבחור, וקם ממקומו לאחד מחדרי הבית, שם שהתה בתו, ותוך כדי שהוא מסביר לה את המתרחש, שטח בפניה את מחשבותיו, והציע לה לשוחח קצת עם הבחור ולהתרשם ממנו, הבחורה הסכימה והם נוחחו, ולאחר תקופה קצרה הסכימו להינשא יחד, לאחר החתונה אמר אביה של הכלה לידידיו, תראו כיצד בורא עולם סובב את החתן לביתנו, מי היה יכול להציע כזו הצעה עבור בתי? ודוקא אותו שדכן שרצה לגרום לעוגמת נפש, גרם לשמחה הגדולה ביותר, ללמדנו ששידוכים הם רק מידיו של בורא עולם, והוא מסובב על כל הסיבות.

לאחר שעמד דוד בדיבורו, נאלץ שאול לתת לדוד את מיכל בתו לאשה, אך מאותו היום הפך שאול להיות אויבו הגדול, שמחפש תחבולות כיצד להמית אותו, אך בורא עולם שמר על דוד המלך, וכפי שיבואר בפרקים הבאים.

להזמנת כל ספרי הרב אליהו עמר, כנסו לאתר "אופקים בוקס" או למוקד המכירות 055-67-25-138

קו לימוד יומי לנשים ובנות
מתוך ספר
"סער הבטחון המבואר"
מאת הרב יגאל כהן שליט"א
2 - 3 דקות ביום
להצטרפות חיגיגי:
054-8502066

שותפים!
ממשיכים בבניה
ולכם יש לכם אפשרות להיות שותפים בכל הזכויות שיהיו במקום!
ניתן להנציח להצלחת/לרפואת/לע"ג
03-8000770
מטר 400x36
חצי מטר 200x36
אמה 100x36

בשם והלל ליהוה
שמיים ואי להדין
כי יאמר להם
"שיעורי"
הרב יגאל כהן
פרק חמישה עשר
מאת הרב יגאל כהן שליט"א
05-4000-800
א' דוד המלך
בית המדרש הירושלמי

גלגל שיניים

אדם משתדל כל ימיו לעשות מעשים טובים, משתדל להתקרב לקב"ה, לקיים את מצוותיו וללכת בדרכיו. לא תמיד זה הדבר הכי פשוט שניתן לעשות, ישנן עליות ומורדות לכולנו. לרגע מרגישים 'אורות' ורק רוצים לעשות עוד ועוד, ולרגע אין כוח אפילו לומר מילה מהסידור... זה בסדר, לכולם זה קורה ואין מנוס מכך.

לא נדמיין שאנחנו מלאכים, הקב"ה יודע בדיוק מאיזה חומר כל אחד מאיתנו יוצר, רק הוא יודע מהיכן באת ומה הקשיים האישיים שלך. לעיתים אנחנו עושות השוואות עם החברות. לאחת, יותר קל בצניעות, והלוואי ולי היה קל... ולשנייה, נראה שאין בכלל בעיות בשלום בית והכל ורוד... כמובן שלא כדאי לתת למחשבות מעין אלו למלא את הזמן. לכל אחת יש את החבילה שלה, את הקושי שלה בדברים מסוימים שאת לא רואה, וגם אם כלום לא קשה לה – זה מאת בורא עולם. והשם יתברך דורש ממך אך ורק מה שהוא דורש ממך לפי הכוחות שלך והמקום שהגעת ממנו, הוא לא מתבלבל ולא ידרוש ממך לרגע משהו ששייך למישהי אחרת.

הרב הגאון יגאל כהן שליט"א אומר, על מה נבקש שכר מבורא עולם אחרי 120 שנה? על זה שהתלבשנו בצניעות? הרי הקב"ה נתן לנו את הכסף לקנות חצאיות, ונתן לנו רגליים וידיים לכסות אותם.. על מה נבקש שכר? שנתנו לבעל ללמוד תורה? אבל מי הביא לך את הבעל? כל דבר שאחרי 120 שנה האדם יבוא לפני הקב"ה ויגיד לו שקיים ועשה ויבקש שכר.. תמיד הקב"ה יוכל לענות על כך, שהוא זה שנתן לו את האפשרות לקיים את המצווה. נתן לאדם ידיים להניח תפילין, דעת ללמוד תורה, ילדים לגדלם למידות טובות, לא אנחנו עשינו זאת – אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו נתן ונתן לנו בכל רגע נתון אויר לנשימה, ידיים, עיניים וכו'.. שעל ידם אנחנו מקיימים את התורה והמצוות. אבל בכל זאת? על מה כן נקבל שכר?

מזה הדבר שהקב"ה כביכול לא יכול לומר שזה ממנו ושל? מה נאמר לקב"ה אחרי 120 שנה? דבר אחד בלבד הוא שלך, אף אחד לא יכול לקחת אותו ממך, ואף אחד לא יכול להביא לך אותו... הוא שלך בלבד. ומהו? הרצון. הרצון לקיים את התורה, הרצון ללכת בצניעות, הרצון לגדל את ילדינו לתורה ולכבד את הבעל, הרצון לעשות עם הנתונים שהקב"ה נתן לך – רק את רצונו. הקב"ה נתן לנו כלים בעולם הזה לקיים את תורתו, אבל ברצון הוא לא מתערב. הרצון של האדם הוא זה שמניע אותו, הוא היקר בעיני השם יתברך.. ישנם הרבה אנשים שהקב"ה נתן להם את כל הכלים לקיים את מצוותיו, אבל הרצון שלהם רחוק משם.. כמו כן, ישנם שמקיימים תורה ומצוות, אבל הרצון שלהם נמצא במקום אחר. רחוק ממה שהם עושים בפועל.

את זה הקב"ה יודע טוב מאוד. וגם להפך – אדם שבמעשיו עדיין רחוק מבורא עולם, אך הרצון שלו הוא רק להתקרב לבורא עולם – הקב"ה רואה ומעריך את הרצון הזה. ותמיד בסוף הרצון מביע את אותותיו במציאות. לימים הוא בוקע, בין אם נכוון לכך ובין אם לא.. הרצון הוא כלי מאוד חשוב, בלעדיו לא ניתן להתקדם צעד אחד בחיים. כל מה שהשגת עד היום נעשה בכוח הרצון. בכוח הפנימי החזק הזה שמניע את העולם כולו, שמניע עוד גלגל שיניים בתוכך, שמניע את הגלגל הבא אחריו וכן לאט לאט יוצא משהו.. משהו טוב.. הזמן עושה את שלו, הרצון מתחזק, מקבל כוחות ומתחיל לחיות. נשתדל לכוון את הרצונות שלנו למקומות ראויים שיעניקו לנו אושר אמיתי, בעולם הזה ובעולם הבא.

מוסר עם סיפור

מאת הרב יעקב עמר שליט"א

ההארת פנים שהתחילה את הקבוצה בתשובה

בפרשת השבוע יעקב מוכיח את בניו אבל הכל בהארת פנים ובחביבות, ואפילו חכה להם שנים קדי להוכיח אותם והכל בקרמז. בספר מצוות בשמחה של הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א מובא הספור הבא. בקניסה לבית רבה של ירושלים מרן רבי צבי פסח פראנק זצ"ל, היה חדרון קטן שבו היו מתפללים את התפלות בימות החול. יום אחד נכנס אל החדרון קבוצתם עם מכנסים קצרות וסנדלים בלי גרביים, ושאל מתי מתפללים תפלת ערבית? אקמו לו עוד שתי דקות.

"ויאמר אלהם יוסף אל תיראו כי התחת אלקים אני"

יתבאר הדבר על פי מעשה בנפוליאון קיסר שצר על עיר לנינגרד אשר ברוסיה כדי לכובשה, עברו ימים רבים ותושבי העיר עדין שרויים במצור, וחילי צבא נפוליאון סובלים מן הקור העצום ששרר במקום באותו הזמן, פנו החיילים לנפוליאון וביקשו להורות להם מה יעשו, אם להיכנס לתוך העיר לכובשה, או לחזור על עקביהם, כי אין הם יכולים עוד לסבול את הקור העצום השורר במקום, אמר להם נפוליאון, אכנס אני בחשאי לתוך העיר, ואראה מה מצבם, אם נותר להם עוד מזון ושתייה לזמן רב, כי אז עלינו לשקול את נוכחותינו במקום, או שכבר בלה המזון מן העיר ועומדים הם להיכנע, ועל פי זה אתכנן אה צעדינו הבאים. וכך היה, התחפש הוא ועוד אחד מאנשיו לאנשים פשוטים, חדרו לתוך העיר בחשאי, ונכנסו לאחד מבתי המרזח לעקוב אחר תנועות אנשי המקום ושיחתם. ישבו שניהם על יד שלחן אחד, והנה הם שומעים שני אנשים משוחחים על המצב הקשה השורר בעיר, ושבעוד ימים מספר לא ישאר בעיר מזון ושתייה, ועל כרחם יצטרכו להיכנע. לפתע ראה נפוליאון אדם אחד מצביע בידו לעברו, ואומר לחבירו: ראה אדם זה, הנני בטוח מעל לכל ספק שזהו נפוליאון קיסר בכבודו ובעצמו. בראות החייל אשר עם נפוליאון שחשד נפל בליבם של אלה על נפוליאון, הפיל בתנועה רשלנית את הכוס שהיתה על השלחן, והתנפל על נפוליאון בחרפות וגידופים על שהפיל את הכוס מבלי משים, וסטר לו על לחיו. פנה השני לחבירו ואמר לו איך תאמר על זה שהוא נפוליאון, בעוד חבירו סוטר לו על לחיו ומבזהו לעין כל. וכך הניחו אותם לנפשם, וניצלו חייהם. לאחר שעות מספר עזב נפוליאון את העיר בחשאי וחזר אל המחנה, והודיע להם כי בעוד ימים מספר יכלה המזון בעיר הנצורה ולא תהיה להם ברירה אלא להיכנע לפניהם, וכך היה, אחר ימים מספר נכנעו אנשי העיר לפניהם, ושמחה גדולה שרתה במחנהו של נפוליאון. במסיבת הניצחון פנה נפוליאון אל החייל שבא עמו, ואמר לו: הכיצד אשלם לך על מה שהצלתני מן האויבים, והחזרתני למלכותי ולשלטוני, על ידי שביזית וחרפת אותי לעיניהם, ומתוך שפלות זו חזרה מלכותי אלי, הלא בשר ודם לא יוכל לשלם לחבירו בגמולו באופן כזה. והנמשל, כי הן אמת שהאחים רצו להזיק ליוסף, ועל כן מכרו אותו לעבד, אך דוקא מתוך פעולה זו באה ליוסף הגדולה, ונעשה משנה למלך. וזה שאמר להם יוסף "התחת אלקים אני", כי רק השם יתברך יכול ליתן גדולה לאדם מתוך צרה אשר הוא שרוי בה, אבל בשר ודם לא יוכל לעשות כן, כי מי ערב לו שמתוך הצרה עצמה תבא לבסוף הגדולה (משנת יוסף ח"א עמ' ס"ז).

אני רוצה לגשת לעמוד – יש לי חיוב, תוך כדי שהוא מייטיב את הכפה הזמנית שעל ראשו. אמר לו מרן רבי צבי פסח: בבקשה תגש. הוא לבש טלית ונגש אל העמוד והתפלל. שאל מתי מחר תפלת שחרית? בשעה שבע ענה לו הרב. למחרת הוא הגיע שוב, אך הפעם היה לבוש מכנסים ארוכות וכפה יותר מגהיצת לראשו, הניח תפלין והתפלל שחרית לפני העמוד, ובהמשך היום חזר לתפלות מנחה וערבית. כך נמשך הדבר בקמץ שבועים ימים. הוא עובר לפני העמוד כשהוא לבוש בגדי קבוצתם טיפוסים, ומרן הרב פרנק לא אומר כלום. המושך בעמוד האחרון

המשך מוסר עם סיפור

לאחר התפלה נגש אל הרב ואמר לו "נצחת אותי".
מה פננתך, תמה הרב?

אמר לו דע לך אני מקבוצ קליה ליד ים המלח. זהו קבוץ חלוני גמור, ולאנשי אין שום שיש ושיח עם היקדות. לפני שבועים נפטרה אמו, ונינו שהיא התגוררה בפולין והיה לה קצת קשר לידידות, היא קראה לבנה לפני הפטירה, אני מתחננת אליך ומשביעה אותך שתעשה עבורי לפחות דבר אחד: תאמר קדיש ותגש לפני העמוד.

בשעת מעשה נתיי לה תקיעת פף על פך, אך לאחר מכן התחיל משא ומתן. אבי סבר שההתחייבות היא לשנה שלמה, ואני סברתי שדי בשבוע, לבסוף הגענו לפשרה שאומר קדיש במשך חודש אחד.

החלטתי שאני הולך כמו קבוצניק, ונגנס לבית הפנסת הראשון הנקרה בדרך. אם יקבלו אותי כמו שאני - אמשיך להתפלל במשך חודש כפי שהתחתי, תתי, אבל אם יגידו לי שאני לא יכול לעבר לפני התבה - אני לא רוצה לומר קדיש ולא להתפלל, ולא מעניין אותי לקום בקשת אמי.

בשעת זאת לי פנים ונתתי לי לגשת לעמד אמרתי: אנסה לעשות כך גם מחר.

בשקבלת אותי גם למחרת בלי לדבר, וכך במשך שבועים הבאים, "נצחת אותי", "אני חוזר בתשובה". אם ככה המצוות שלי שוות בתור קבוצניק, על אחת כמה וכמה שערךך יהיה ללא שעור בשאחור בתשובה.

כך הצליח מרן רבי צבי פסח פראנק לעשות עם הארת פנים לשנות אדם מקצה אל הקצה.

שאל הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א את מרן הגאון רבי גרשון אדילשטיין זצ"ל הרי מצד ההלכה היה אסור לתת לו לגשת לעמד להיות 'חזן' [פמובא בשו"ע סימן נג, יג] שאסור להיות 'שליח צבור' פוחח - מי שגדלו של אדם לא מכסים את כל גופו. א"כ כיצד הניח לו מרן רבי צבי פסח לעלות 'חזן'.

ענה מרן רבי גרשון מובא בסימן שו (יד) שאם לקחו את בתו לשמך מתר לחלל שבת כדי להצילה משום שמוטב שאביה יחלל שבת אחת ויציל אותה מלחלל שבתות הרבה, אם כך קל וחומר שמתר לגשת לפני העמוד כדי להצילו משמך יהי רצון שצליח להאיר פנים וכל שכן שלא להרחיק את הקרובים אלינו.

שבת שלום ומברך!

פניני הדף היומי

מאת הרב"ג ירון מרדכי זכאי שליט"א

מצוות כתיבת ספר תורה

מצווה לכתוב ספר תורה (סנהדרין דף כא)

בסוגינתנו אנו לומדים על מצווה מיוחדת שמוטלת על כל אדם לכתוב ספר תורה, ואף שאבותינו הניחו לו בירושה ספר תורה מכל מקום גם עליו מוטל לקיים מצווה נשגבה זו של כתיבת ספר תורה, ואף שהפסוק "ועתה כתבו לכם את השירה" מדבר על שירת האזינו, ביאר הרמב"ם בהלכות ספר תורה שלא ייתכן שהתורה מתכוונת לפרשת האזינו בלבד, מכיון שאסור לכתוב פרשיות בודדות, אלא הכוונה לכתוב את כל הספר תורה שנמצאת בו גם פרשת האזינו. והנה הרא"ש בהלכות ספר תורה כתב על מצווה זו שהייתה שייכת בדורות הראשונים שהיו כותבים ספרי תורה ולומדים בו, אבל בזמננו שכותבים ספרי תורה ומניחים אותם בבתי הכנסת בשביל לקרוא ברבים בפרשת השבוע, מצות עשה על כל אדם לכתוב חומש ומשנה וגמרא להגות בהם הוא ובניו, כי תכלית מצוות הכתיבה היא כדי ללמוד מהספר וכפי שכתוב "ולמדה את בני ישראל שימא פיהם" וכשאם לומד תלמוד (מסכתות הש"ס) ומפרשים ידע פירוש המצוות והדינים על בוריים, לכן הם הספרים שאדם מצווה לכתובם.

ומבואר לכאורה שבזמננו מצוות כתיבת ספר תורה נוהג בעיקר בכתיבת שאר הספרים, ובביאור סברת הרא"ש כתב מרן הבית יוסף (יורה דעה סימן ע"ו) שאין כוונת הרא"ש לפטור בזמן הזה לגמרי ממצות כתיבת ספר תורה, אלא עיקר כוונתו שבזמן הזה מצות כתיבת ספר תורה כוללת בתוכה גם מצות כתיבת ספר קודש כגון התלמוד ומפרשיו, אולם הדרישה (ממפרשי הטור) נקט שדעת הרא"ש שמכיוון שבזמן הזה אין לומדים מהספר תורה אין מצווה לכתובו, אמנם בשו"ת שאגת אריה הקשה שאם כוונת הרא"ש שהמצווה היא בכדי שילמד מהספר תורה, אם כן מדוע אומרת הגמרא שכשאביו נפטר והוריש לבנו ספר תורה בכל זאת חייב הבן לכתוב גם הוא ספר תורה, הרי הוא יכול ללמוד מהספר של אביו, אמנם מרן ראש הישיבה הגר"י צדקה בספרו קול יהודה) פרשת האזינו עמ' רפה) יישב שאלה זו על פי מה שכתב החינוך שכל דבר שאדם יורש אינו מעריך כראוי, ולכן התורה רוצה שכל אחד יכתוב ספר תורה בכדי שיכבד ויעריך.

שבת שלום

שמירת הלשון

מאת הרב אהוד מולאי שליט"א

"והסר נעם מלבך והעבר רעה מבשרך" (קהלת י"א, י)

שלום לעם ישראל היקרים והחביבים.

נשאלתי מאת יהודי שפרק לפני את כאבו, שהכעס כעת בוער בלבו. נוכל אחד הצליח עליו לעבוד, ולהוציא ממנו כסף רב בדרך של כבוד. והוא נמצא זמן רב בסערת רגשות, ואינו מצליח את שנאתו לכסות, ואף שמנסה להתגבר על הנסיון, אינו מצליח לסלוח על הפסד הממון. וזוהו זמן מה שהנוכל עם חברו מתעסק, וחושש פן יגרום גם לחברו להתרסק. כמו שעשה כבר לכמה אנשים, שמהעסקים איתו יצאו דלים ורשעים.

ושואל אם מותר לו לומר לחבר, לברוח ממנו כמה שיותר מהר. ויודע הוא את שבעת התנאים, שכותב רבנו בספרו 'חפץ חיים' (כלל י"ד), למי שרוצה לומר לשון הרע לתועלת, בכדי לסגור ליצרו את הדלת. אבל השנאה לנוכל בלבו בוערת, ואינו מצליח לכוון רק לתועלת.

האם בכל זאת יוכל לחברו לספר, כדי שמאותו נוכל ישים לב ויזהר. ועניתיו שאם אינו מצליח להסיר את שנאתו, אסור לו כלל לספר לעמיתו, על מעליו של אותו נוכל, שאת כספם של אחרים הוא אוכל. ואף שמתכוון גם לטובה, עדיין יצרו מכריעו לכף חובה. ויש בזה רכילות אסורה, עד שתהיה מחשבתי זכה וברה. ואין זה פטור מלספר, ויכריח עצמו רק לתועלת לדבר, ואת רכילות כלל ט' סעיף ב' במ"ח ס"ק ג') שאם יעשה כן גם מחמת שנאתו, ולא יתכוין רק לתועלת עמיתו, ומחמת כעסו על אותו נוכל, בצורה ניטרלית הוא לא יסתכל, ויגדיל את העולה בפני החבר, ויעבור על הוצאת שם רע מאוד מהר. וגם לא יתבונן שלא יהיה נזק יותר מכפי הדין, ועל זה הוא עתיד ליתן את הדין. ואף אם על תנאים אלו יקפיד, עדיין לא פשוט שדבר זה מותר לו להגיד (לדעת הסמ"ע חו"מ סי' תכ"א ס"ק כ"ח). ועל כן יסיר השנאה מלבו, ויאבה כל איש יהודי כנפשו (רכילות כלל ט' הלכה י"א בהגהה).

נזכה להתרחק מהכעס עד כמה שאפשר, שבעיני ה' מאוד אהוב הדבר.

ניתן לשמוע חיזוק קצר (כדקה וחצי) מדי יום ביומו בהלכות שמירת הלשון, בטל: 077-2222-069. שלוחה 3 ואחר כך הקש 1. כמו כן ניתן לקבל חומר (מייוחד) לזיכוי הרבים בשמירת הלשון בטל: 052-768-3816.

המסעדה
בית המדרש "יביע אומר" מרכז שותפות
תהי' שותפים להאכל לטעלה סמאה ועשרים איש לעילוי נשמתם

להשתתפות חייגו: 03-8000770

הוצה להיזות שותקי באחזקת תורה של
למעלה מ-150 אמריכים?
בית המדרש "יביע אומר" בבני ברק מציע לכם שותפות גם באחזקת תורה וגם בעזרה למשפחות מוקקות.
בתרומה חודשית לבית המדרש אתה יכול!
לפרטים חייגו: 03-8000770

ל"ביע אומר" - הרב יגאל כהן שליט"א בכל עמדות נדרים פלום

ניגן אגוב

ניתן להזמין לשיעורי תורה / אזכרה ברחבי הארץ רבנים מכולל "ביע אומר" 03-8000770

בתרומה של 250 ש"ח אתם שותפים בהפצת העלון ב: 20,000 עותקים

נר תמיד לע"נ ר' מנשה בן רחל ז"ל ולע"נ שושנה מהין בת זיוה ע"ה